

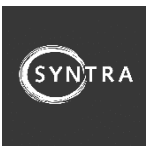


# Inhoudelijke terugkoppeling

Eindrapport 'Van Werkplek naar beroep'

ESF-project 6960 – oproep 391

ISO F0441



# 1. Geef op basis van de planning aan welke activiteiten u heeft uitgevoerd tijdens de duurtijd van het project?

Vóór de start van het schooljaar werd een opstartoverleg georganiseerd met de partners op 16/08/2017 in Syntra West Brugge. Tijdens dit overleg werd de doelstellingen en taken binnen het project verder verduidelijkt. Syntra West werkte in voorbereiding van dit overleg een aantal sjablonen en templates uit om toe te passen in het duaal leren. Deze documenten werden besproken op het overleg en op basis van de feedback aangepast en gedeeld met de partners en stakeholders. Het overleg was de formele opstart van het partnerschap. Voor het project werd onderstaande planning met activiteiten gevolgd:

## A. Voorbereidingsfase (juli 2017 – september 2017)

### A.1. Aanpassing instrumenten aan nieuwe duaal leren

Syntra West werkte in juli en augustus een reeks draftversies voor werkdocumenten uit voor de implementatie in de duale trajecten Brood- en Banketbakker, Chocolatier en Slager-Spekslager schooljaar 2018-2019. Deze worden door de partners en stakeholders (docenten en trajectbegeleiders) gecorrigeerd en aangevuld waar nodig. In de loop van september en oktober werden de finale versies opgeleverd en gedeeld met de partners via google drive. Het gaat om volgende werkdocumenten;

#### a) Online modulaire evaluatieformulier

Voor de online evaluatieformulieren vertrokken we uiteraard van de competentielijsten uit de standaardtrajecten voor duaal leren. De matrix-lijsten voor de twee jaren duaal leren zijn erg uitgebreid. Voor de competentielijst Brood- en Banketbakker gaat het bijvoorbeeld over meer dan 380 taken en indicatoren. Het invullen van dergelijke competentielijst is dan ook erg intensief en vergt didactische ondersteuning. De standaardtrajecten werden onderverdeeld in taken en leerdoelstellingen per schooljaar. Syntra West werkte deze evaluatieformulieren uit voor Brood- en Banketbakker en Chocolatier. Syntra Midden-Vlaanderen werkte deze uit voor Slager-Spekslager. Beide Syntra gebruikten deze lijsten maar in verschillende software-platformen. Syntra West gebruikte COMET en Syntra Midden-Vlaanderen werkte via de MICOON-tool.

De partners Syntra West en Syntra-Midden Vlaanderen verleenden ook hun medewerking aan het project 'Dualimento' van Alimento. In dit parallelle ESF-project wordt de ontwikkeling van de leerlingen op de werkplek opgevolgd via een online app. Er werd afgesproken met Dualimento dat de leerlingen de app invullen voor het traject voor Brood- en Banket. COMET en MICOON werd dan gebruikt voor de mentoren, trajectbegeleiders en docenten voor Brood-en Banket en ook door de leerlingen voor Chocolatier. Deze parallelle tools vereiste extra opvolging van de Syntra maar leverden geen belangrijke tekortkomingen in de opvolging van de leerling. De beide broncodes van software waren niet compatibel waardoor de rapporten dienden opgeladen te worden om te kunnen vergelijken.

Het gebruik van deze app leverde voor de Syntra wel een bijzondere ervaring op. Het gaf duidelijke verschillen in gebruiksvriendelijkheid en vereisten mee. De Dualimento-app is gemakkelijker en aangenamer in gebruik terwijl de detaillering van rapporten binnen de COMET en MICOON tools uitgebreider en dieper is.

NOOT! In het najaar van 2017 werd het traject Duaal Haarverzorging 2017\_2018 van Syntra West onderworpen aan een proefdoorlichting door de Onderwijsinspectie en Syntra Vlaanderen. Dit was een ideale gelegenheid om het opzet en de doelstelling van dit project verder inhoudelijk uit te werken.

#### b) Efficiëntere matching en screeningsmethodiek

In het ESF-project 'Werken is Leren' werden een screeningsmethodiek ontwikkeld voor het traject Haarverzorging en Tegeltzetter. Concreet bestaat de methodiek erin om de kandidaat-leerling reeds bij het verkennend gesprek en screening voor duaal leren een zelfreflectie te laten invullen van het standaardtraject. Op die manier kunnen eerder verworven competenties meteen in beeld gebracht worden en krijgt de jongere ook duidelijk zicht op de leerdoelstellingen van het traject en dus ook de taken en verantwoordelijkheden van het beroep.

Deze screeningsmethodiek voor de duale trajecten van Brood-en Banketbakker, Slager-Spekslager en Chocolatier kon bij de start van het schooljaar 2018\_2019 nog niet toegepast worden helaas. De competentielijsten waren pas klaar en uitgewerkt eind september – begin oktober toen de duale trajecten reeds waren opgestart.

In voorbereiding van het toepassen van deze screenings voor kandidaat-leerlingen die willen instappen tijdens het jaar, werd screeningsfiche 'Screeningsinstrument Werken en Leren' gebruikt bij de screening naar arbeidsrijpheid. Op die manier werd bij de screening dus enkel een toetsing gemaakt van de generieke competenties en arbeidsrijpheid en was er geen oriëntering van de vakspecifieke vaardigheden van de kandidaat-leerling.

#### c) Modulaire praktijkproeven

Op basis van de standaardtrajecten en bijgewerkte competentieprofielen, werden de modulaire praktijkproeven in september uitgewerkt in overleg met de sectoren en leerkrachten. De aanpak van modulaire proeven, volgens het leertraject op de werkplek, bleek niet evident voor alle duale trajecten. Bij de modulaire proeven worden competentieclusters gebundeld en toont de leerling de verworven competenties voor die clusters aan voor een jury. De leerling en mentor kunnen zelf bepalen bij het begin van het cursusjaar welke proeven worden afgelegd in december en welke in mei.

Deze methodiek werd ontwikkeld op aangeven van UBK en leerondernemingen om het traject te flexibiliseren en het leertraject maximaal aan te passen aan de leermogelijkheden op de werkplek. Voor Brood- en Banketbakker en Chocolatier was dit haalbaar en werd dit ook uitgewerkt. Voor Slager-Spekslager lag dit heel wat moeilijker. De leerproces voor slager is chronologisch en dus lineair. Dit geldt zeker voor het eerste jaar duaal leren voor Slager-Spekslager. Er is een basiskennis anatomie en kwaliteitscontrole nodig vooraleer karkassen te kunnen versnijden en bij de verwerking van karkassen leert de jongere eerst versnijden, dan uitbenen en vervolgens afwerken in een eerste jaar. Er is ook een praktische en organisatorische drempel. Syntra als opleider kan geen verschillende karkassen (rond, varken, andere) voor één praktijkproef voorzien. De kostprijs voor deze karkassen is hoog en de logistiek van verschillende karkassen is vrij tijdsintensief. Voor het tweede jaar van het duaal leertraject is een modulaire aanpak wel haalbaar en werd dit

uitgewerkt door onder andere de opdeling van verschillende vleesbereidingen (droge worst, bloedworst, geleibereidingen, ...).

De leerlingen en mentoren werden de periode 15/10/17 – 25/10/2018 ingelicht over de aanpak en doelstelling van de modulaire proeven. De trajectbegeleiders lichtten dit ook toe op de werkplek aan de mentoren in de eerste plaats bezoeken in september en oktober. De deadline voor het indienen van de keuzes van praktijkproeven was 30/10/2018. De keuzes van praktijkproeven waren licht verschillend van leerling tot leerling. De inspraak in de keuze van praktijkproeven had ook voor deze duale trajecten een positief effect op de betrokkenheid en het engagement van de mentor in het leertraject. Bovendien was deze keuze een manier om ‘on speaking terms’ te treden met de leerling, trajectbegeleider en leerkrachten en de bespreking van het leertraject en de competenties van de leerling meteen concreet te bespreken.

In november werden de beoordelingsfiches voor de praktijkproeven uitwerkt volgens het format van Haarverzorging uit het project ‘Werken is Leren’. Dit verliep parallel met de proefdoorlichting van de Onderwijsinspectie voor duaal haarverzorging. Uit deze doorlichting bleek dat het verantwoording en de communicatie van het groeipad van de leerling onvoldoend is. De evaluatiefiches zijn goed uitgewerkt en de verantwoording op de fiche is voldoende, maar er is geen duidelijke en gebundelde feedback naar de leerling toe van wat de werkpunten zijn voor het volgende trimester. Er is dus nood aan betere afstemming tussen de docenten en mentoren voor de verschillende evaluatiemomenten.

#### d) Opmaak instructiefiches

Technieken en competenties worden soms op een verschillende manier aangeleerd op school/campus en op de werkplek. In samenwerking met UBK en praktijkdocenten Duaal Haarverzorging werden instructiefiches uitgewerkt in het project ‘Werken is Leren’. De doelstelling van deze fiches is om mentoren handvaten aan te reiken in het aanleren van vaardigheden. In de fiches wordt toegelicht hoe de technische competenties en technieken worden aangeleerd op de campus/school. De fiches geven dus zowel een leidraad aan de mentoren hoe competenties aan te leren als ook inzicht in hoe die competenties worden aangeleerd op de campus. Op die manier is er betere transparantie in de opvolging en beoordeling van de leerling.

De projectpartners gaven aan bij het begin van het project om deze fiches in print te vervangen door instructievideo’s. Het medium van video heeft een aantal voordelen tegenover fiches op papier of digitaal:

- Duidelijkheid; via de video ziet je effectief de gewenste handeling uitgevoerd
- Toegankelijkheid; online video kan altijd en overal geraadpleegd worden
- Op eigen tempo: de mentor of leerling kan steeds herhalen om in te oefenen
- Uniformiteit

Syntra West en UBK namen contact op met KlasCement. KlasCement heeft expertise in het ontwikkelen en opleveren van digitale leermiddelen voor opleiders en leerkrachten onderwijs. Op 22/11/2018 ging een overleg door in Syntra West Brugge met Ludo Baens (KlasCement), Sofie Leyten (UBK) en Hugo Ghyselen en Emanuel David (Syntra West) om de mogelijkheden van instructievideo’s uit te werken. Voorwaarde voor de ontwikkeling met KlasCement en verspreiding op [www.klascement.be](http://www.klascement.be) is dat er rekening dient gehouden worden met de wettelijke voorwaarden en verplichtingen inzake preventie, veiligheid en ergonomie (welzijn).

Deze voorwaarde werd niet ingecalculeerd in het initiële projectidee en heeft belangrijke consequenties. Binnen de termijn van het project kon over dit aspect geen consensus gevonden worden tussen de project partners als basis voor de ontwikkeling van de instructie video's.

Daarom zou het voorbeeld van slagertijmpjes niet op KlasCement komen omdat beschermingsmiddelen ontbreken.

De landsbond Slagers breide het aanbod van instructievideo's van slagerstechnieken wél verder uit in de loop van dit project. Deze video's omvatten;

- Versnijdingstechnieken voor rund, kalf, kalkoen, kalkoen, kip, lam en varken
- Courante bereidingen (bloedworst, lunchworst, salami, boerenpastei)

Deze video's zijn beschikbaar op [www.bb-bb.be](http://www.bb-bb.be) onder de rubrieken 'Downloads Versnijdingsfilms' en 'Films – Technieken'. Deze online video's zijn echter niet conform de verplichtingen rond preventie, veiligheid en ergonomie omdat er onder andere geen PBM's (Persoonlijke Beschermingsmiddelen) worden gebruikt.

## A.2. Sensibilisering en informatieverstrekking

Sensibiliseren en informeren naar jongeren, ouders, opleiders en praktijkbeoefenaars was een belangrijk onderdeel van dit project. Volgende zaken werden uitgevoerd volgens de vooropgestelde planning;

- Sensibilisering en bekendmaking binnen de sector (juli '17 – juli '18)

De sectororganisaties Bakkers Vlaanderen, Landbond Beenhouwers en UBK zorgen voor een brede bekendmaking van nieuwe duaal leren en de project output via volgende acties;

- Vermelding in nieuwsbrieven en magazines; de duale trajecten Slager-spelslager en Brood- en Banketbakker werden in de ledenmagazines 'de Belgische Beenhouwerij' en 'onze Passie' in verschillende edities vermeld.
- Voorstellingen bij ledenevents; de duale leertrajecten werden voorgesteld op de ledenevents van de Landsbond voor Beenhouwers op maandag 6 november in Syntra West Brugge en donderdagavond 9 november in Syntra West Kortrijk. Op deze events waren telkens meer dan 25 slagertijmpers aanwezig. Op de events werd de mentor opleiding duaal leren met start op 21/11 in Syntra West Kortrijk bekend gemaakt.
- Vermelding en doorverwijzing via website; De duale trajecten werden bekend gemaakt op
  - o [www.syntrawest.be](http://www.syntrawest.be)
  - o <https://www.syntra-mvl.be/werkplekleren>
  - o <http://projectbureau.syntrawest.be/projecten/levenslang-leren#anchor9>
  - o De events en mentoropleiding werd tevens op de sites van de sectoren vermeld: [www.bb-bb.be](http://www.bb-bb.be) en [www.bakkersvlaanderen.be](http://www.bakkersvlaanderen.be)
- Themasesies over duaal leren; in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen werden twee infosessies 'Duaal Leren' georganiseerd in het voorjaar 2018. Deze sessies gingen door op

- Dinsdag 17 april in Syntra West Kortrijk (in samenwerking met CLW Kortrijk)
- Woensdag 25 april in Syntra West Brugge

De infosessies werden breed bekend gemaakt vanuit de provincie aan alle stakeholders en contacten duaal leren. Op de infosessies waren de meerderheid van de deelnemers coördinatoren en schooldirecteurs met concrete vragen hoe duaal leren in hun school kan worden ingevoerd. Aan beide sessies namen in totaal 5 geïnteresseerden jongeren en ouders deel.

- Campagne via sociale media. De infosessies werden bekendmaakt via de Facebook pagina van Syntra West: <https://www.facebook.com/events/584724178551542/>

Voor deze sensibilisering hadden wij eens streef doen van 800 bedrijven of jongeren bereiken en dit hebben wij via de verschillende acties bereikt.

- Informatie naar betrokkenen in duale leertrajecten (augustus '17 – juni '18)

De wijzigingen in de nieuwe duale leertrajecten werden gecommuniceerd worden aan de betrokken jongeren, mentoren, trajectbegeleiders en praktijkdocenten in de loop van september en oktober 2017. De leerlingen en mentoren werden in de periode 15/10/17 – 25/10/2018 ingelicht over de aanpak en doelstelling van de modulaire proeven en het leertraject. De deadline voor het indienen van de keuzes van praktijkproeven was 30/10/2018

- Opleiding en briefing trajectbegeleiders (aug-sept '17)

De trajectbegeleiders werd in augustus en september op basis van hun ervaring en expertise geselecteerd als trajectbegeleiders via individuele gesprekken geïnformeerd over hun taken en de afspraken voor de trajectbegeleiding. Volgende trajectbegeleiders werden aangesteld tijdens dit project;

- Steve Devroe; duaal Slager-Spekslager (Syntra Midden-Vlaanderen)
- Eva Heus; duaal Haarverzorging (Syntra Midden-Vlaanderen)
- Frank Vandenberghe; duaal Brood & banketbakker en chocolatier (Syntra West)
- Kris Priem; duaal Haarverzorging (Syntra West)
- Bianca Van Trijp; duaal Haarverzorging (Syntra AB)
- Marlies De Witte; duaal Haarverzorging & Bakkers (Syntra AB)

De trajectbegeleiders stelden de nieuwe methodiek van duaal leren voor aan de mentoren op de werkplek tijdens de eerste plaats bezoeken in september en oktober. Ook de jongeren werden tijdens deze plaats bezoeken blijvend geïnformeerd.

Onze doelstelling om de nieuwe methodiek van nieuwe duaal leren toe te passen via minimum 10 trajectbegeleiders en praktijkdocenten in cursusjaar 2017/2018 werd bereikt. Er werden namelijk vier nieuwe trajectbegeleiders met beroepskennis aangesteld. Bijkomend pasten 8 praktijkdocenten in de drie duale opleidingen de nieuwe methodiek toe in hun lessen.

- Infosessie jongeren (sept '17)

De jongeren werden bij de opstart van het duale leertraject in september geïnformeerd over het de rol en taken van de jongere, mentor, praktijkdocenten en trajectbegeleider alsook de permanente opvolging van hun ontwikkeling via een online tool (Comet, Micoon of Dualimento-

app). De effectieve toelichting van de modulaire praktijkproeven en evaluatie gebeurde echter in de tweede of derde week van oktober, van zodra de modulaire proeven volgens de standaardtrajecten, opgeleverd werden.

Onze doelstelling van het project was om minimum 15 tot maximum 25 jongeren te informeren over de doelstelling en het verloop van hun duaal leertraject. In totaal stroomden 26 jongeren in in de duaal trajecten in Syntra West, Syntra AB en Syntra Midden-Vlaanderen.

- Infosessies mentoren (okt '17 – april 18')

In de loop van het schooljaar 2017/2018 organiseerde Syntra West de volgende drie gratis mentoropleidingen voor duaal leren;

- 19/10-26/11 in Syntra West Brugge (7 deelnemers)
- 21/10-12/12 in Syntra West Kortrijk (11 deelnemers)
- 17/04-15/05 in Syntra West Kortrijk (5 deelnemers)

Iedere opleiding bestond uit 4 sessies van telkens 3 uur. Wie twee sessies volgde, kreeg een deelnamebewijs van de mentoropleiding. Dit bewijs kwam in aanmerking voor erkenning als mentor en dus voor de mentor korting voor duaal leren.

Onze doelstelling om minimum 15 mentoren te informeren en op te leiden in hun rol en taak als mentor is dus behaald.

## 2. Welke wijzigingen zijn er ten aanzien van de vooropgestelde planning?

De vooropgestelde planning en projectresultaten werden grotendeels verwezenlijkt. Op volgende aspecten was er wel een wijziging in vergelijking met het ingediende projectvoorstel:

### a) Screeningsmethodiek

De screening van eerder verworven beroepscompetenties tijdens de intakes konden niet worden uitgevoerd voor de leerlingen in de duale trajecten. De aangepaste screeningsfiches (op basis van de standaardtrajecten) werden pas begin oktober uitgewerkt. Ondertussen waren de duale trajecten reeds opgestart en waren de leerlingen reeds gescreend op basis van arbeidsrijpheid, attitude en motivatie.

### b) Instructiefiches

In het projectvoorstel planden wij de uitwerking van instructiefiches voor mentoren. Deze fiches moeten een leidraad bieden hoe technische vaardigheden en technieken aan te leren en toe te passen op de werkplek.

Bij de opstart van het project opteerden de projectpartners voor online instructievideo's ter vervanging van fysieke fiches of documenten. Wij namen contact op met KlasCement hiervoor. KlasCement gaf aan dat dergelijke video's moeten voldoen aan de wettelijke



voorwaarden en verplichtingen inzake preventie, veiligheid en ergonomie (welzijn). Het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen is bijvoorbeeld een absolute vereiste. De expertise ontbrak binnen de projectpartners om dit tijdens de projectduur uit te werken.

c) Partner UBK

Bij de indiening van het project stemde de beroepsfederatie voor Kappers, UBK, in om opnieuw mee te partneren via een ESF-project. In het ESF-project 'Werken is Leren' werd op voorstel van UBK een nieuwe methodiek van modulaire praktijkproeven uitgewerkt dit in het schooljaar 2016/2017 werd toegepast in de duale opleiding Haarverzorging. Via het ESF-project 'Van werkplek naar beroep' kon mede deze methodiek verder uitgewerkt en toegepast worden in de duale opleidingen Brood- en Banket, Chocolatier en Slager-Spekslager.

De betrokkenheid van UBK tijdens de project was erg gering. De beroepsfederatie kampte tijdens de loop van het project met bijzondere uitdagingen omtrent duaal leren. Zij is een trekker in de uitrol van duaal leren in duale opleidingen haarverzorging in Vlaanderen. In de loop van dit project was de samenwerking met UBK dus eerder beperkt.

### 3. Geef beknopt de belangrijkste resultaten

In de loop van het cursusjaar 2017/2018 bereikten wij de volgende doelstellingen;

Projectdoelstelling	Resultaat
<b>Mijlpaal A: online modulaire evaluatieformulieren bakkers, slaggers en chocolatiers</b>	Modulaire competentielijsten duaal chocolatier, brood & banket en slager via screeningstool COMET en MICOON.
<b>Mijlpaal B: Screeningsinstrument duaal traject</b>	Screeningstool: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Competentieprofielen duaal chocolatier, brood &amp; banketbakker en slager (obv standaardtraject)</li> </ul>
<b>Mijlpaal C: Modulaire praktijkproeven</b>	Documenten: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Toelichting praktijkproeven slagerij duaal</li> <li>- Toelichting praktijkproeven chocolatier duaal</li> <li>- Toelichting praktijkproeven brood- banketbakker duaal</li> <li>- Evaluatieformulier praktijkproeven slagerij duaal</li> <li>- Evaluatieformulier praktijkproeven chocolatier duaal</li> </ul> Evaluatieformulier praktijkproeven brood- en banketbakker duaal
<b>Mijlpaal D: Instructiefiches</b>	Niet uitgevoerd

<b>Mijlpaal E: 800 bedrijven en jongeren informeren over nieuwe duaal leren</b>	+ 800 bedrijven en jongeren bereikt via ledenmagazines, mailing info-events, websites en social media.
<b>Mijlpaal F: 10 trajectbegeleiders en praktijkdocenten passen methodiek toe</b>	12 trajectbegeleiders en praktijkdocenten voerden de nieuwe methodiek van duaal leren toe in duaal brood- en banket, slager, chocolatier en haarverzorging.
<b>Mijlpaal G: Minimum 15 jongeren informeren over doelstelling en verloop duaal leren.</b>	26 jongeren volgden de duale trajecten in cursusjaar 2017/2018, namelijk; 17 leerlingen Haarverzorging, 2 leerlingen Slager, 6 leerlingen Bakker, 1 leerling Chocolatier
<b>Mijlpaal H: Minimum 15 mentoren worden geïnformeerd over nieuwe duaal leren</b>	21 mentoren volgden de mentoropleiding duaal leren in cursusjaar 2017/2018
<b>Mijlpaal I: Minimum 15 jongeren worden begeleider</b>	26 leerlingen stroomden in de duale leertrajecten waarvan 18 het traject volledige afwerkten.
<b>Mijlpaal J: minimum 15 leerlingen leggen praktijkproeven in december en mei af</b>	23 leerlingen legden praktijkproeven af in december, 18 leerlingen legden praktijkproeven af in mei
<b>Mijlpaal K; minimum 15 leerlingen behalen (deel)kwalificatie</b>	18 leerlingen behaalden kwalificatie tijdens de duale trajecten, namelijk; <ul style="list-style-type: none"> <li>- 7 studiegetuigschrift derde graad en beroepskwalificatie</li> <li>- 11 geslaagd eerste jaar duaal haarverzorging</li> </ul>
<b>Mijlpaal L; minimum 12 mentoren, trajectbegeleiders en praktijkdocenten wisselen ervaringen uit tijdens terugkomsessie</b>	13 betrokkenen wisselen ervaring uit tijdens het slotevent Duaal Leren op dinsdag 26/06 in Brugge.